

Priser på reseptpliktige legemidler i Norge og
Sverige for 2013-2014

Kurt R. Brekke   Tor Helge Holmås

22. juni, 2015

Innhold

Sammendrag	vii
1 Introduksjon	1
1.1 Tidligere studier	4
2 Metode	9
2.1 Volumveide gjennomsnittspriser per virkestoff	9
2.2 Prisindekser	11
3 Data og utvalg	15
3.1 Norske data	15
3.2 Svenske data	16
3.3 Volumdata	17
3.4 Prisdata	17
4 Legemidler innenfor trinnprissystemet	19
4.1 Utvalg av virkestoff	19
4.2 Deskriptiv beskrivelse	21
4.3 Prisindeks: Alle legemidler	23
4.4 Prisindeks: Original og generika	23
4.5 Prisindeks: Andre konsumvekter	24
4.6 Prisindeks: Generisk konkurranse	26

4.7	Prisindeks: Valutakurs	27
5	Legemidler utenfor trinnprissystemet	29
5.1	Utvalg av virkestoff	29
5.2	Deskriptiv beskrivelse	31
5.3	Prisindeks: Alle legemidler	32
5.4	Prisindeks: Generisk konkurranse	33
6	Konklusjon	35
	Referanseliste	37
	Appendiks	39

Forord

Rapporten er skrevet av Kurt R. Brekke og Tor Helge Holmås på oppdrag for Apotekforeningen. Brekke er professor ved Norges Handelshøyskole, og Holmås er seniorforsker ved Uni Research Rokkansenteret. Formålet med rapporten er å sammenligne priser på reseptpliktige legemidler for å belyse hvorvidt det foreligger vesentlige prisforskjeller mellom Norge og Sverige. Analyser, vurderinger og eventuelle feil i rapporten er utelukkende forfatternes ansvar.

Sammendrag

Rapporten sammenligner priser på reseptpliktige legemidler i Norge og Sverige for perioden 2013 og 2014. Med utgangspunkt i registerdata på apoteknivå med detaljert salginformasjon per produkt fra både Norge og Sverige, beregnes en rekke prisindekser basert på (volumveide) gjennomsnittspriser på virkestoffnivå. Utvalget består av de 100 mest solgte virkestoffene på det norske markedet i 2014, samt alle virkestoff inkludert i trinnprissystemet. For Norge har legemidlene i datasettet en omsetning på over 10 mrd. kroner, noe som utgjør mer enn 50 prosent av den totale omsetningen av reseptpliktige legemidler på det norske markedet.

Den totale prisindeksen for hele utvalget viser at Norge har 15,5 prosent lavere priser enn Sverige. Når vi ser spesifikt på legemidler omfattet av trinnprissystemet, finner vi at Sverige har noe *lavere* priser (4-8 prosent) enn Norge. Beregninger av separate indekser for originalprodukt og generika viser at Sverige er dyrere enn Norge (56-58 prosent) på original, men billigere (18-29 prosent) på generika. Når vi avgrenser utvalget av virkestoff til de som faktisk har generisk konkurranse i Sverige, er prisene i Norge ca. 10 prosent høyere enn i Sverige for legemidler omfattet av trinnprissystemet.

For utvalget av legemidler som ikke er omfattet av trinnprisregulering, så finner vi derimot at prisene i Sverige er vesentlig (ca. 27 prosent) *høyere* enn i Norge. De fleste legemidlene i denne gruppen er under patentbeskyttelse og har ikke generisk konkurranse. Likevel finnes det en del virkestoff blant de 80 mest solgte utenfor

trinnprissystemet med salg av generika. For denne gruppen finner vi at prisene i Sverige er 17-23 prosent høyere enn i Norge. Det innebærer at prisforskjellen mellom Norge og Sverige for generikasegmentet som helhet er vesentlig lavere enn for trinnprissegmentet.

Når vi beregner er prisindeks for hele utvalget av virkestoff, så finner vi at Sverige har 15,5 prosent høyere priser enn Norge i 2014, noe som innebærer at en import av svenske priser vil medføre en nettoøkning i legemiddelutgifter på 1,6 mrd. kroner. Kostnadsøkningen på legemidler utenfor trinnprissystemet dominerer altså besparelsene i trinnprissegmentet. Vi vil imidlertid understreke at dette er tekniske kostnadsanslag som må tolkes med forsiktighet ettersom de forutsetter uendret forbruksmønster i Norge. Anslagene kan heller ikke tolkes som presise mål på effektene av å endre den norske reguleringsmodellen ettersom de ikke tar hensyn til tilbuds- og etterspørselseffekter.

Kapittel 1

Introduksjon

I 2014 ble det i Norge omsatt legemidler for i overkant av 21 mrd. NOK inklusiv mva. (Apotek og legemidler 2015). Salget av reseptpliktige legemidler utgjorde omtrent 90 prosent av samlet legemiddelomsetning, dvs. ca. 19 mrd. NOK. Av dette omfatter nesten 14 mrd. NOK salg via primærapotek, mens resterende 5 mrd. NOK er salg via sykehusapotek. Sverige er nødvendigvis et større marked, og i følge den svenske legemiddelindustriforeningen LIF var omsetning av reseptpliktige legemidler ca. 32 milliarder svenske kroner (SEK) i 2013. Dette tallet omfatter ikke omsetning via sykehus, samt at Sverige ikke har mva. på reseptpliktige legemidler.

Norge og Sverige er sammenlignbare land på mange områder, inklusiv demografiske og helsemessige forhold. Begge land har også et offentlig helsesystem finansiert i stor grad gjennom skattlegging. Likevel er det interessante forskjeller i hvordan man har valgt å regulere legemiddelmarkedet. Mens man i Norge har valgt å direkte regulere priser på reseptpliktige legemidler gjennom maksimalpriser, har man i Sverige i stedet valgt en mer indirekte regulering via refusjonssystemet. Videre har Norge innført trinnprissystemet for fastsettelse av maksimal refusjon i generikasegmentet, mens Sverige benytter en anbudsmoell hvor refusjonsprisen fastsettes på bakgrunn av generikaprodusentenes pristilbud.

I denne studien sammenligner vi priser på reseptpliktige legemidler i Norge og

Sverige for 2013 og 2014. For å kunne gjøre dette, har vi innhentet registerdata for salg på apoteknivå i begge land for et stort utvalg virkestoff. Dataene fra Norge er levert fra Apotekforeningen, mens de svenske dataene er levert fra eHälsomyndigheten. Utvalget består av de 100 mest omsatte virkestoffene på det norske markedet, samt alle virkestoff omfattet av trinnprissystemet per 31.12.2014. Etter å ha ekskludert noen virkestoff pga. manglende informasjon, sitter vi igjen med 161 virkestoff med en samlet omsetning på over 10 mrd. NOK i Norge for 2014, noe som utgjør mer enn 50 prosent av total omsetning av reseptpliktige legemidler og 70 prosent av samlet omsetning via primærapotek i Norge.

Datasettet inneholder detaljert salginformasjon per produkt (varenummer) per måned, inklusiv omsetning, antall pakker, antall definerte døgndoser (DDD), hvorvidt legemidlet er original, parallellimportert eller generika, etc. For hvert virkestoff beregner vi volumveide gjennomsnittspriser per DDD separat for Norge og Sverige. Denne metoden inkluderer all salgsinformasjon og gir oss den mest representative prisen per virkestoff for hvert land. Basert på de volumveide gjennomsnittsprisene på virkestoffnivå beregner vi så en rekke prisindekser for ulike utvalg av legemidler med Norge som basisland.

Hovedresultatet er Norge har 15,5 prosent lavere priser enn Sverige i 2014 når vi inkluderer alle virkestoff i utvalget. Ser vi spesielt på legemidler omfattet av trinnprissystemet, finner vi at Sverige er noe rimeligere (4-8 prosent) enn Norge, mens for legemidler utenfor trinnprissystemet er Sverige vesentlig dyrere (26-27 prosent). Disse to utvalgene skiller seg ved at legemidler omfattet av trinnprisregulering har mistet patentbeskyttelse og står overfor konkurranse fra generika, mens de fleste av legemidlene utenfor trinnprisreguleringen er patentbeskyttet og uten generisk konkurranse. Sistnevnte gruppe av legemidler er i Norge underlagt maksimalprisregulering, mens man i Sverige kun indirekte kontrollerer prisene gjennom refusjonssystemet og konkurranse fra parallellimport.

Vi beregner også separate indekser for originalprodukt og generika. For utvalget av legemidler omfattet av trinnprisregulering, viser indeksene at Sverige har (56-58 prosent) høyere priser enn Norge på originalprodukt, men har (18-29 prosent) lavere priser på generika. Siden generika har høyere markedsandel enn original, forklarer det hvorfor total prisindeks blir (4-8 prosent) lavere i Sverige enn i Norge. For å sikre at vi ikke inkluderer legemidler som er under patentbeskyttelse i Sverige (men ikke i Norge), så avgrenser vi utvalget av virkestoff med trinnprisregulering til de som faktisk har generisk konkurranse i Sverige. Vi finner da at prisforskjellen øker noe, og at Sverige har ca. 10 prosent lavere priser enn Norge.

For utvalget av legemidler utenom trinnprisregulering er som nevnt de fleste virkestoff under patentbeskyttelse, men noen (15-16) virkestoff har imidlertid generisk konkurranse i både Norge og Sverige. Prisindeksen for dette utvalget viser noe overraskende at Norge er (17-23 prosent) billigere enn Sverige. Dette kan skyldes effektiv pristaksregulering i Norge og/eller at anbudsmodellen ikke kommer til anvendelse i Sverige. Samtidig er det verdt å understreke at utvalget er begrenset og består av en selektert gruppe (typisk eldre) virkestoff. Det samlede prisindeksen for virkestoff med generisk konkurranse (uavhengig av om det er omfattet av trinnprisregulering eller ikke) viser interessant nok marginale forskjeller mellom Norge og Sverige.

I studien gjør vi en rekke sensitivitetstester, primært for virkestoffene på trinnpris, for å se hvor robuste resultatene er. En første test er å bruke svenske konsumvekter. Tolkningen av prisindeksen er nå at vi ikke bare importerer svenske priser, men også svensk forbruksmønster av legemidler til Norge. Vi beregner også prisindekser ved bruk av felles konsumvekter, noe som kan tolkes som et gjennomsnitt av det norske og svenske forbruksmønsteret. Som forventet finner vi at Sverige blir billigere i forhold til Norge enn ved bruk av norske konsumvekter.

Til slutt benytter vi omsetningen i Norge til å beregne kostnadseffekter av å

importere svensk prisnivå til Norge. For legemidler omfattet av trinnprissystemet, vil et svensk prisnivå medføre en besparelse på 0,25 mrd. kroner gitt at det norske forbruksmønsteret ikke endres. Derimot for legemidler utenfor trinnprissystemet, vil et svensk prisnivå medføre en kostnadsøkning på hele 1,95 mrd. kroner. Nettoendringer basert på prisindeksen for hele utvalget av virkestoff er på nesten 1,6 mrd. kroner i økte legemiddelutgifter om vi skulle importere et svensk prisnivå. Dette er imidlertid tekniske kostnadsanslag som må tolkes med forsiktighet, og er ikke noe presist mål på kostnadseffekter av å endre den norske reguleringsmodellen.

1.1 Tidligere studier

Det eksisterer flere tilsvarende studier av prisforskjeller på legemidler mellom Norge og ulike referanseland. Brekke, Holmås og Straume (2008, 2009, 2010, 2011) har sammenlignet prisene mellom Norge og de ni landene som inngår i kurven for fastsettelse av maksimalpriser på reseptpliktige legemidler i Norge (dvs. Belgia, Danmark, Finland, Irland, Nederland, Storbritannia, Sverige, Tyskland og Østerrike). Brekke og Holmås (2012) gjorde en tilsvarende studie med Sverige som basisland. Disse studiene er mer omfattende ved at de inkluderer flere land og et større utvalg virkestoff (ca. 300 virkestoff) og har derfor benyttet markedsdata fra IMS Health. IMS Health henter imidlertid inn data om apotekenes innkjøpspriser (AIP) for Norge og Sverige, og beregner så apotekenes utsalgspriser (AUP) basert på rabatter og avanseregulering. Dette kan imidlertid gi avvik fra faktisk AUP som rapportert i Brekke, Holmås og Straume (2011). I denne studien har vi derfor benyttet registerdata som inkluderer alt salg av legemidler via apotek, slik at vi har faktiske priser (AUP) og volum på apoteknivå for hver enkelt pakke (varenummer) omsatt i Norge og Sverige.

Studiene referert til ovenfor finner typisk at Norge har blant de laveste prisene på legemidler uten generisk konkurranse i forhold til de ni referanselandene, men at Sverige er noe billigere for legemidler med generisk konkurranse. Dette resultatet er

på mange måter konsistent med det vi finner i denne studien, hvor Norge har lavere priser enn Sverige for legemidler utenfor trinnprissystemet, men noe høyere priser for legemidler innenfor trinnprissystemet.

Metoden vi benytter i denne studien er den samme som benyttet i studiene referert til ovenfor, hvor prisindeksene er beregnet med utgangspunkt i volumveide gjennomsnittspriser på virkestoffnivå. En vesentlig fordel med denne metoden er at all salgsinformasjon benyttes og man får beregnet den mest representative prisen i hvert enkelt land. Noen studier sammenligner imidlertid priser på like pakker. Dette gir høy grad av presisjon i sammenligningen, men innebærer at man utelater svært mye salgsinformasjon knyttet til pakker som ikke kan kobles pga. ulik pakningsstørrelse, styrke eller form. For en mer detaljert diskusjon knyttet til dette, se f. eks. Brekke, Holmås og Straume (2011).

Oslo Economics (2012) gjennomførte nylig en studie som sammenlignet priser på legemidler i Norge med Danmark og Sverige. Studien fokuserte utelukkende på byttbare legemidler omfattet av trinnprissystemet, og benyttet data for perioden september 2010 til august 2011. Selv om studien deres også inkluderer data fra Danmark, er utvalget av legemidler betydelig mer begrenset og omfatter 8-14 prosent av total legemiddelomsetning i Norge. Som vår studie ble nasjonale registerdata på apoteknivå (AUP) benyttet. Studien finner at prisene er høyest i Danmark og lavest i Sverige når utvalget består av alle legemidler på den norske byttelisten. Ved bruk av global prisindeks (byttegrupper med omsetning i alle land) finner de at Danmark er 12 prosent dyrere, mens Sverige er 2,1 prosent billigere enn Norge. Dersom utvalget av legemidler begrenses til byttbare legemidler med generisk konkurranse (og som er byttbare i alle tre land), blir Norge hele 46,2 prosent dyrere enn Danmark og 40 prosent dyrere enn Sverige. Resultatene er altså svært sensitive til hvilke utvalg som benyttes.

Ved siden av å ha et betydelig større utvalg legemidler, skiller vår studie seg

fra Oslo Economics (2012) også metodisk. For det første avgrenser vi ikke utvalget til byttbare legemidler, men inkluderer alle legemidler innenfor et gitt virkestoff. Hvilken tilnærming som er mest hensiktsmessig avhenger selvfølgelig av spørsmålet man stiller. Når det er sagt, vil vi poengtere noen mulige problemer ved å bruke byttegrupper som målenivå for prissammenligninger mellom land. En byttegruppe etableres først når en generikaprodusent lanserer en produktvariant i konkurranse med et originalprodukt. Det innebærer at byttegruppene er *endogen*t bestemt av nasjonale markedsforhold og vil derfor variere fra land til land, noe som kan gi skjevheter i prissammenligningene. Videre er det slik at alle legemidler med et virkestoff som er gått av patent er utsatt for *potensiell* konkurranse fra generikaprodusenter, selv om bare noen produktvarianter har fått faktisk generisk konkurranse og blitt inkludert i en byttegruppe. I tillegg kan de produktvariantene som har fått faktisk konkurranse fra generika påføre produktvarianter utenfor byttegruppen *indirekte* konkurranse i form av prispress og fare for tappt salg. Vi finner det derfor mest hensiktsmessig å gjennomføre prissammenligningene på virkestoffnivå.

For det andre ble prisindeksene i Oslo Economics (2012) basert på volumveide *pakkepriser* innenfor hver byttegruppe, hvor vektingen ble basert på antall solgte pakker av hvert varenummer. Problemet med en slik tilnærming er at det kan gi opphav til målefeil knyttet til ulik pakningsstørrelse. Siden byttegruppene kun defineres av styrke og presentasjonsform og ikke pakningsstørrelse, så inkluderer man både store og små pakker i beregningen av pakkeprisene. Ved å bruke en slik tilnærming risikerer man at prisforskjeller mellom land drives av forskjeller i salget av legemidler med ulik pakningsstørrelse. Fordelen med å bruke pris per DDD er nettopp å kunne etablere standardiserte priser uavhengig av pakningsstørrelse, styrke og presentasjonsform. Det gir også en konsistent måte å volumveie priser på tvers av ulike produktvarianter.

Til slutt kan vi nevne at TLV (2014) nylig gjennomførte en internasjonal prissam-

menligning for legemidler som inkluderte hele 15 europeiske land med Sverige som basisland. Basert på IMS Health data og sammenligning av priser på like pakker, fant de at Norge er blant de billigste i Europa og betydelig billigere enn Sverige på legemidler uten konkurranse. Derimot for legemidler med generisk konkurranse (og omfattet av den svenske anbudsmodellen) fant de at Sverige var billigere enn Norge og blant de aller billigste landene i Europa.

Kapittel 2

Metode

I dette kapitlet forklarer vi hvordan vi sammenligner priser på legemidler i Norge og Sverige. Vi har innhentet data med detaljert salgsinformasjon på apoteknivå (AUP) for et stort utvalg virkestoff i både Norge og Sverige. For å utnytte datasettet optimalt og inkludere mest mulig informasjon fra hvert land, beregner vi først volumveide gjennomsnittspriser per definert døgndose (DDD) for hvert enkelt virkestoff. Deretter benytter vi disse gjennomsnittsprisene til å beregne ulike prisindekser for basert på ulike utvalg av virkestoff (innenfor eller utenfor trinnprissystemet) og typer av legemidler (original, generika). Prisindeksene beregnes i all hovedsak med Norge som basisland, dvs. norske konsumvekter, men vi gjør også noen sensitivitetstester med svenske konsumvekter og felles konsumvekter for Norge og Sverige. Nedenfor redegjør vi for dette i mer detalj.

2.1 Volumveide gjennomsnittspriser per virkestoff

For hvert virkestoff har vi et antall ulike pakningstyper. Disse kan variere i henhold til styrke eller antall DDD og de kan også variere i forhold til om legemiddelet er i form av for eksempel tabletter, injeksjoner eller spray. Det innebærer at vi har flere prisobservasjoner, der noen pakningstyper kan være mye dyrere enn andre pakn-

ingstyper innenfor samme virkestoff. Det vil også være store variasjoner i forhold til hvor store salgsvolum de ulike pakningstypene har. For eksempel har injeksjoner typisk en høy pris per DDD, mens salgsvolumene er relativt små. Formålet med de volumveide gjennomsnittsprisene er nettopp å ta hensyn til dette, dvs. at vi ønsker å vektlegge prisene per DDD på de mest omsatte pakningene mer enn pakningene med lavere omsetning. For å ivareta dette har vi, for hvert virkestoff og for hvert land, vektet prisen per DDD med andelen av omsetningen denne pakningen har av den totale omsetningen for virkestoffet i dette landet. Deretter summerer vi de volumveide prisene innenfor hvert virkestoff, og får på denne måten en pris per DDD per virkestoff. Et enkelt eksempel kan være klargjørende:

- Pakning 1: prisen er 10 kr per DDD og omsatt kvantum er 5 DDD
- Pakning 2: prisen er 20 kr per DDD og omsatt kvantum er 10 DDD
- Pakning 3: prisen er 30 kr per DDD og omsatt kvantum er 15 DDD

Den volumveide (vektede) gjennomsnittsprisen blir da:

$$NOK 10 \times \frac{5}{30} + NOK 20 \times \frac{10}{30} + NOK 30 \times \frac{15}{30} = NOK 23,33$$

Den aritmetiske (uvektede) gjennomsnittsprisen i eksempelet er 20 kr. Den volumveide gjennomsnittsprisen blir noe høyere enn den uvektede gjennomsnittsprisen siden de dyreste pakningene er de mest omsatte. Om det hadde vært motsatt, dvs. om omsetningen av de dyrere pakningene hadde vært relativt lav, ville den volumveide gjennomsnittsprisen vært lavere enn det aritmetiske gjennomsnittet.

Mange studier sammenligner priser på like pakker i stedet for å beregne gjennomsnittspris innenfor et virkestoff. Man plukker da typisk ut den mest omsatte pakken i basislandet, og sammenligner prisen på denne pakken med tilsvarende pakker i referanselandene. I eksempelet vårt er pakning 3 den mest omsatte med en pris på

30 kr. Problemet med denne tilnærmingen er, som nevnt tidligere, at denne pakken kanskje ikke finnes eller har lavt salg i referanselandene. I tillegg ignorerer man mye informasjon om prisnivåene ved å utelukke andre pakningsstørrelser i prissammenligningen. Volumveide gjennomsnittspriser tar hensyn til begge disse aspektene, og gir betraktelig høyere grad av representativitet.

2.2 Prisindekser

En prisindeks er et vektet gjennomsnitt av priser på ulike produkt, vanligvis beregnet over tid, slik som f eks konsumprisindeksen. Dersom vi har to tidsperioder 0 og t , og to produkt 1 og 2, så kan vi uttrykke en prisindeks som følger:

$$I_p = \frac{p_1^t w_1 + p_2^t w_2}{p_1^0 w_1 + p_2^0 w_2} \times 100,$$

der w_1 og w_2 er vekter som legges på de respektive prisene. I beregning av prisindekser er det vanlig å bruke omsatt kvantum som vekter for å ta hensyn til relativ viktighet av de ulike produktprisene. Vi kan få to ulike indekser avhengig av valg av vekter. Dersom vi velger omsatt kvantum i siste periode (periode t) som vekter, så får vi den såkalte *Paasche* prisindeksen:

$$P_p = \frac{p_1^t q_1^t + p_2^t q_2^t}{p_1^0 q_1^t + p_2^0 q_2^t} \times 100,$$

der q_1^t og q_2^t er omsatt kvantum av henholdsvis produkt 1 og 2 i periode t . Dersom vi velger omsatt kvantum i basisperioden (periode 0) som vekter, så får vi den såkalte *Laspeyres* prisindeksen

$$L_p = \frac{p_1^t q_1^0 + p_2^t q_2^0}{p_1^0 q_1^0 + p_2^0 q_2^0} \times 100,$$

der q_1^0 og q_2^0 er omsatt kvantum av henholdsvis produkt 1 og 2 i periode 0. Disse to prisindeksene vil begge uttrykke endring i gjennomsnittspriser over tid. Dersom

prisene er mindre (større) enn 100 betyr det at det har vært en reduksjon (økning) i gjennomsnittsprisene i perioden.

La oss anta at produkt 1 og 2 omsettes i Norge og Sverige, men med potensielt forskjellig kvantum. Den generelle prisindeksen kan da uttrykkes som

$$I_p = \frac{p_1^S w_1 + p_2^S w_2}{p_1^N w_1 + p_2^N w_2} \times 100,$$

der p_1^S og p_2^S er prisene på henholdsvis produkt 1 og 2 i Sverige, og p_1^N og p_2^N er prisene på henholdsvis produkt 1 og 2 i Norge. Det er vanlig å bruke kvantum som vekter for å uttrykke relativ viktighet av produktene også når man skal beregne prisindekser på tvers av land. Dersom vi benytter omsatt kvantum i utlandet som vekter, beregner vi en Paasche prisindeks. Det er imidlertid mer vanlig i analyser av prisnivå mellom land å benytte kvantum (konsum) i hjemland (Norge) som vekter, noe som gir oss en Laspeyres prisindeks som kan uttrykkes som følger

$$L_p = \frac{p_1^S q_1^N + p_2^S q_2^N}{p_1^N q_1^N + p_2^N q_2^N} \times 100,$$

der q_1^N og q_2^N angir kvantum for henholdsvis produkt 1 og 2 i Norge. Dersom prisindeksen er større (mindre) enn 100 betyr det at gjennomsnittsprisene i Sverige er høyere (lavere) enn i Norge. Det betyr ikke at alle prisene er høyere i Sverige enn i Norge. Vi kan tenke oss at produkt 1 har en høyere pris i Sverige enn i Norge, mens det er omvendt for produkt 2. Effekten på prisindeksen vil dermed avgjøres av (i) forskjellene i pris på de to produktene og (ii) vektingen, som her vil være produktets relative omsetning i Norge. Dersom produkt 1 har liten omsetning relativt til produkt 2 i Norge, kan det gi opphav til en prisindeks som er mindre enn 100, dvs. at i gjennomsnitt så er prisnivået i Norge lavere enn i Sverige.

I de fleste prisindeksene vil vi bruke norske kvantumsvekter. På den måten måler vi hva en norsk "handlekurv" koster i Sverige. Dersom Norge er dyrere enn Sverige,

kan forskjellene i prisindeksen tolkes som kostnadsbesparelsene man vil kunne oppnå ved å importere det svenske prisnivået. Vi beregner imidlertid også prisindekser med svenske konsumvekter. Dette kan tolkes som om vi importerer både de svenske prisene og det svenske konsummønsteret. Til slutt beregner vi noen prisindekser med felles konsumvekter som er samlet norsk og svensk konsum.

Kapittel 3

Data og utvalg

Formålet med studien er å sammenligne priser på reseptpliktige legemidler mellom Norge og Sverige. Vi har derfor innhentet data for et bredt utvalg legemidler for 2013 og 2014. Utvalget består av de 100 mest solgte virkestoffene på det norske markedet, samt alle virkestoff omfattet av trinnprissystemet per 31. desember 2014. Siden flere av virkestoffene på trinnpris også er blant de mest omsatte, har vi et utvalg bestående av til sammen 182 virkestoff, hvorav 102 er innenfor trinnprissystemet og 80 er utenfor trinnprissystemet. Nedenfor gir vi en nærmere beskrivelse av data og utvalg.

3.1 Norske data

Fra Norge har vi mottatt pris- og volumdata som nevnt fra Apotekforeningen for alle virkestoff som inngår i trinnprissystemet per desember 2014, totalt 102 ulike virkestoff. Oversikt over hvilke virkestoff dette gjelder, og når de ble inkludert i trinnprissystemet, er hentet fra Statens legemiddelverk.

Datasettet inkluderer ikke reseptfrie legemidler, legemidler som er foreskrevet av veterinær, legemidler som er uten markedsføringstillatelse eller legemidler som er ompakket. Utover dette inneholder datasettet informasjon om alle omsatte varenum-

mer (pakker) per måned for to år, 2013 og 2014. Følgende informasjon per pakke er oppgitt: ATC-kode, varenummer, ATC-navn (virkestoff), varenavn, varebetegnelse, original/generika/parallellimport, styrke, kvantum, markedsfører, produsent, omsetning i AUP (apotekets utsalgspris) inklusiv moms, omsetning i DDD (definerte døgndoser) og omsetning i antall pakker.

3.2 Svenske data

Fra Sverige har vi mottatt pris- og volumdata fra eHälsomyndigheten for tilsvarende legemidler som vi har mottatt data om fra Apotekforeningen. Som for de norske dataene omfatter dette datasettet bare legemidler som er reseptpliktige. Legemidler foreskrevet av veterinærer er utelatt, det samme gjelder alle legemidler omsatt på sykehus. Datasettet inneholdt opplysninger om legemidler som er ompakket («Dosedispenserat») og disse er utelatt fra analysene.

Datasettet inneholder også opplysninger om legemidler omsatt innenfor og utenfor den svenske refusjonsordningen, kalt «förmånen». Ellers er prisdataene organisert på samme måte som de norske, dvs. én observasjon per varenummer (pakke) per måned for perioden 2013 og 2014. Med unntak for informasjon om markedsfører, er innholdet i all hovedsak tilsvarende de norske dataene: ATC-kode, varenummer, ATC-navn (virkestoff), varenavn, varebetegnelse, original/generika/parallellimport, styrke, kvantum, produsent, omsetning i AUP eksklusiv moms, omsetning i DDD og omsetning i antall pakker. I de svenske dataene mangler det i noen tilfeller informasjon om pakkene er original, generika eller parallellimporterte. I disse tilfellene har vi føyd til denne informasjonen selv, og en beskrivelse av hvordan dette er gjort er tilgjengelig på forespørsel.

3.3 Volumdata

Datasettet inneholder to typer volumdata; antall pakninger og antall definerte døgndoser (DDD). I analysene benytter vi volumdata primært til å vekte priser. Antall pakninger solgt er ikke særlig egnet til å beregne vekter, siden pakninger både innenfor virkestoff og ikke minst, på tvers av virkestoff, har ulikt antall DDD (tabletter, kapsler, etc.). Virkestoff som typisk har mange DDD i en pakke, vil da få en for lav vekt, og vice versa. Vi bruker derfor antall DDD som grunnlag for beregning av vekter.

Vi benytter to typer volumvekter; (i) vekter på tvers av virkestoff og pakker, og (ii) vekter innenfor virkestoff. Vektene innenfor et virkestoff benyttes til å kalkulere gjennomsnittspriser, som beskrevet nedenfor. Vektene på tvers av virkestoff og pakker brukes til å beregne indekser. Her vil vektene reflektere konsummønster, slik at priser på virkestoff med høyt salg (høyt antall DDD) tillegges en høyere vekt enn priser på virkestoff med lite salg. Siden Norge er utgangspunkt for undersøkelsen, vil prisindeksene i hovedsak beregnes med norske konsumvekter. Som en sensitivitetsanalyse beregner vi prisindekser der vi benytter svenske konsumvekter, samt felles konsumvekter for Norge og Sverige.

3.4 Prisdata

Omsetningen i begge datasettene er beregnet med utgangspunkt i apotekenes utsalgspris (AUP). I de svenske dataene er omsetningen eksklusive merverdiavgift (i Sverige er legemidler unntatt moms), mens i de norske dataene er merverdiavgift inkludert. De norske omsetningstallene er derfor omregnet til omsetning eksklusiv merverdiavgift.

Den svenske omsetningen er omregnet til norske kroner (NOK) ved hjelp av valutakurser hentet fra Norges Bank. Vi benytter prosedyren til Statens legemiddelverk

ved fastsettelse av maksimal priser. Den innebærer at for hver måned omregner vi den svenske omsetningen til omsetning i NOK ved hjelp av den gjennomsnittlige kronkursen de foregående 6 måneder. Det vil si at vi for januar 2013, benytter gjennomsnittlig kurs for perioden august til desember 2012, for februar 2013 benytter vi gjennomsnittlig kurs for perioden september 2012 til januar 2013, og så videre. Som en sensitivitetsanalyse har vi også omregnet den svenske omsetningen ved å benytte løpende valutakurs.

Prisene som benyttes er gjennomsnittlig utsalgspris (AUP) pr DDD for hvert varenummer (observert omsetningsverdi delt på observert volum i DDD). Fordelen med å bruke priser på apoteknivå er at disse reflekterer faktiske legemiddelutgifter for både pasienten og staten.

Kapittel 4

Legemidler innenfor trinnsprissystemet

I dette kapitlet fokuserer vi på legemidler omfattet av trinnsprissystemet. Per 31. desember 2014 var det 102 virkestoff som var underlagt trinnsprisregulering med en samlet omsetning på ca. 3,12 mrd for 2014. Disse legemidlene har typisk gått av patent og fått generisk konkurranse. Nedenfor beskriver vi utvalget og rapporterer resultater fra prisindeksene for dette markedssegmentet.

4.1 Utvalg av virkestoff

Datasettet inneholder detaljert salgsinformasjon på apoteknivå (AUP-nivå) for alle 102 virkestoffene på trinnspris. Vi har imidlertid måtte ekskludere fire virkestoff pga. mangelfull informasjon i datasettet. For Norge inneholdt ikke datasettet informasjon om omsetningen målt i DDD (bare omsetning i antall pakker) for Calcipotriol (D05AX02). For Sverige var det tilsvarende problem for virkestoffene Temozolomid (L01AX03) og Kapecitabin (L01BC06). Videre har Tamsulosin (G04CA02) ingen omsetning i Sverige. Disse virkestoffene er derfor utelatt fra analysene. I tillegg er det 9 pakker (fordelt på 5 virkestoff) hvor omsetning i DDD ikke er oppgitt i de

svenske dataene. Dette utgjør en helt ubetydelig andel av det totale salgsvolumet for disse virkestoffene.

Etter å ha utelatt legemidler uten informasjon om omsetning i DDD, står vi tilbake med totalt 98 virkestoff som er inkludert i trinnprissystemet per desember 2014. Tabell A1 i appendikset gir en fullstendig oversikt over virkestoffene i utvalget, inkludert informasjon om priser, omsetning, osv. Av disse var 81 virkestoff under trinnprisregulering i januar 2013, det vil si at 17 nye virkestoff blir inkludert i trinnprissystemet i perioden vi studerer (7 i 2013 og 10 i 2014). Vi kommer tilbake til hvordan dette håndteres i analysene. I tabell 1 nedenfor gir vi en oversikt over antall unike pakker (varenummer) som inkludert i datasettene og skiller på om legemiddelet er et originalpreparat, generika eller parallellimportert.

Tabell 1. Antall unike pakker (varenr.), trinnpris (andeler i parentes)

	Norge		Sverige	
	2013	2014	2013	2014
Original	588	571	757	742
	(38, 3)	(35, 3)	(21, 0)	(20, 9)
Parallellimport	150	148	521	430
	(9, 8)	(9, 1)	(14, 4)	(12, 1)
Generika	796	901	2335	2377
	(51, 9)	(55, 6)	(64, 6)	(67, 0)
Totalt	1534	1620	3613	3549
	(100, 0)	(100, 0)	(100, 0)	(100, 0)

Tabellen viser at Sverige har mer enn dobbelt så mange unike pakker (varenummer) som Norge. Forskjellen er særlig stor for parallellimport og generika. Om vi ser på andelen av ulike pakningstyper, har Norge nesten dobbelt så stor andel

av originalpakker (35-38 prosent) som Sverige (21 prosent). Omfanget av generika og parallellimport legemidler er derfor vesentlig høyere i Sverige både i absolutt og relativ forstand.

4.2 Deskriptiv beskrivelse

I tabell 2 gir vi en oversikt over volumveide gjennomsnittspriser (Vektet AUP). I tabellene har vi også inkludert den aritmetiske gjennomsnittsprisen (Uvektet AUP), gjennomsnittet av den høyeste pakkeprisen for hvert virkestoff (Max AUP), gjennomsnittet av den laveste pakkeprisen for hvert virkestoff (Min AUP), samt andelen av salgsvolumene som utgjøres av henholdsvis originalpreparat (Andel ORG), generika (Andel GEN), parallellimport (Andel PI), legemidler i form av tabletter (Andel tabletter) og legemidler i form av injeksjoner (Andel injeksjon). Prisene er eksklusiv merverdiavgift. I tabell 2 har vi inkludert alle legemidler i trinnprissystemet omsatt i Norge og Sverige for årene 2013 og 2014 i datasettet (dvs. henholdsvis 88 og 98 virkestoff for 2013 og 2014).

Fra tabellen ser vi at omsetning naturlig nok er høyere i Sverige enn i Norge, og ganske stabil fra 2013 til 2014. De volumveide gjennomsnittsprisene (vektet AUP) er omtrent identisk for de to landene; i 2013 er vektet AUP noe høyere i Norge (8,69 vs. 8,48), mens i 2014 er vektet AUP noe lavere i Norge (9,50 vs. 9,65). For uvektet AUP derimot er prisene i Norge høyere i begge år. Når vi ser på max og min AUP, er det større variasjon i Sverige enn i Norge. Konsistent med tallene i tabell 1 for antall pakker, ser vi at markedsandelen til original er høyere i Norge enn i Sverige; ca. 40 prosent i Norge og 20 prosent i Sverige. Andelen generika og parallellimport er betydelig lavere i Norge enn i Sverige. Fordeling av tabletter og injeksjoner er relativt lik mellom Norge og Sverige.

Tabell 2. Beskrivelse av legemidler på trinnpris, 2013 og 2014.

(standardavvik i parentes)

	Norge		Sverige	
	2013	2014	2013	2014
Omsetning DDD ¹	13,17 (22,30)	13,18 (21,89)	24,06 (42,63)	23,78 (41,57)
Vektet AUP	8,69 (11,41)	9,50 (14,90)	8,48 (11,74)	9,65 (18,33)
Uvektet AUP	13,92 (23,71)	15,04 (25,35)	12,79 (16,97)	14,12 (21,41)
Max AUP	61,29 (162,42)	57,08 (132,56)	72,58 (170,40)	67,58 (165,89)
Min AUP	4,62 (7,61)	5,40 (10,18)	2,47 (5,09)	4,28 (14,10)
Andel ORG	0,400	0,399	0,209	0,220
Andel GEN	0,577	0,574	0,731	0,739
Andel PI	0,023	0,027	0,060	0,041
Andel tabletter	0,820	0,821	0,820	0,817
Andel injeksjon	0,017	0,016	0,010	0,010
Antall virkestoff	88	98	88	98

¹Kvantum er i 1.000.000 DDD.

4.3 Prisindeks: Alle legemidler

I den første analysen inkluderer vi alle legemidler omfattet av trinnprissystemet. Vi beregner indeksene separat for 2013 og 2014. Tabell 4 viser at Sverige har 4,1 og 7,9 prosent lavere priser på (reseptpliktige) legemidler i henholdsvis 2013 og 2014 når vi inkluderer alle legemidler omfattet av det norske trinnprissystemet. Om vi baserer beregningen av prisindeksen kun på legemidler i tablettform (og dermed ekskluderer andre presentasjonsformer som f.eks. injeksjoner), ser vi at prisforskjellen for 2014 er mer eller mindre identisk. Dette er kanskje ikke så overraskende siden tabletter utgjør over 80 prosent av salget (se tabell 2), men samtidig er ofte prisen per DDD høyere for andre presentasjonsformer, f.eks. injeksjoner. Prisindeksen viser imidlertid at prisforskjellen ikke er sensitive til om man kun ser på tabletter eller også inkluderer alle produktvarianter.

Tabell 4. Prisindeks, trinnpris, alle legemidler

	2014	2013	Tablett, 2014
Norge	100,0	100,0	100,0
Sverige	92,1	95,9	92,3
Antall virkestoff	98	88	89

4.4 Prisindeks: Original og generika

Siden vi har informasjon om produktet er original eller generika, kan vi lage separate prisindekser for de to produktgruppene. Nedenfor rapporter vi prisindeksene for legemidler omfattet av trinnprisreguleringen separat for original og generika for 2013 og 2014.

Tabell 5. Prisindeks, trinnpris, original og generika

	Original		Generika	
	2014	2013	2014	2013
Norge	100,0	100,0	100,0	100,0
Sverige	156,2	158,7	82,0	70,9
Antall virkestoff	92	82	86	79

Tabellen viser at prisene på originalprodukt er vesentlig høyere i Sverige enn i Norge, mens prisene på generika er noe lavere. I 2014 var de svenske prisene på originalprodukt 56,2 prosent høyere enn i Norge, mens for generika var prisene 18 prosent lavere. I 2013 var imidlertid prisforskjellen på generika nesten 30 prosent mellom Norge og Sverige. Det er vanskelig å si hva som er grunnen til denne endringen i relativ pris på generika siden det kan skyldes endringer i utvalget av virkestoff (79 mot 86), valutakurs (den norske kronen har svekket seg i perioden), eller reelle endringer i pris pga. regulering eller markedsforhold.

4.5 Prisindeks: Andre konsumvekter

I tabellene ovenfor er prisindeksene beregnet ved å benytte norske konsumvekter. Som en sensitivitetsanalyse, beregner vi også de samme prisindeksene basert på svenske konsumvekter. Tabellen viser som forventet at Sverige blir relativt sett billigere i forhold til Norge med svenske konsumvekter. For alle legemidler omfattet av trinnprisregulering er Norge nå 33,7 prosent dyrere enn Sverige i 2014, mens med norske konsumvekter var Sverige 8 prosent billigere enn Norge i samme periode. Det er en vanlig observasjon at hver enkelt land blir relativt sett billigere ved bruk av egne konsumvekter når man beregner prisindekser på tvers av land. En naturlig forklaring

på dette er man konsumerer relativt mer av legemidler med lav pris. Så lenge det er prisforskjeller mellom land, vil dette påvirke beregningen av prisindeksene.

Tabell 6. Prisindeks, trinnpris, svenske konsumvekter, 2014

	Alle legemidler	Original	Generika
Sverige	100,0	100,0	100,0
Norge	133,7	87,9	159,7
Antall virkestoff	98	92	86

Om indeksene beregnes separat for originalprodukter og generika, ser vi at Norge har 12,1 prosent lavere priser på originalprodukter, men 59,7 prosent høyere priser på generika. Dette er konsistent med prisindeksene vi beregnet for norske konsumvekter, men forskjellene er nå større og mer i favør Sverige som diskutert ovenfor.

Det er også mulig å beregne prisindekser der vi bruker samlet konsum i Norge og Sverige som vekter. Tabellen nedenfor angir resultatene med felles konsumvekter:

Tabell 7. Prisindeks, trinnpris, felles konsumvekter

	Alle legemidler 2014	Alle legemidler 2013
Norge	100,0	100,0
Sverige	81,0	85,4
Antall virkestoff	98	88

Tabellen viser at ved bruk av felles konsumvekter så er Sverige 19 prosent billigere i 2014 og 14,6 prosent billigere i 2013 når inkluderer alle legemidler omfattet av trinprissystemet. Dette viser at det svenske konsumet (som er høyere enn det norske) dominerer fellesvektene, slik at Sverige kommer bedre ut i forhold til prisindeksene

basert utelukkende på norske konsumvekter.

4.6 Prisindeks: Generisk konkurranse

I prisindeksene ovenfor har vi tatt utgangspunkt i virkestoff som er omfattet av trinnprisregulering i Norge. Dette er virkestoff hvor patentperioden er utløpt og vilkåret for "stabil" generisk konkurranse skal være oppfylt. Likevel er det slik at vi for en del virkestoff ikke observerer faktisk salg av generika, men at originalproduktet har 100 prosent markedsandel (se tabell A1). I mange tilfeller skyldes imidlertid dette at originalproduktet har senket prisen til trinnpris, noe som typisk gjør salg av generika lite lønnsomt dels fordi prisen er lav og dels fordi muligheten til å vinne kunder ved å prise under maksimal refusjon (trinnpris) er begrenset. Merk at også for noen virkestoff har generika 100 prosent markedsandel.

I Sverige observerer vi også at noen virkestoff ikke har salg av generika (se tabell A1). For disse virkestoffene kan man ikke nødvendigvis legge til grunn at dette skyldes at generikaprodusentene ikke har funnet det lønnsomt å gå inn i markedet. Siden vi ikke kan utelukke at noen av disse virkestoffene er under patentbeskyttelse i Sverige (men ikke i Norge), så har vi beregnet prisindekser der vi kun inkluderer virkestoff med faktisk generisk salg i Sverige.

Tabell 8. Prisindekser, trinnpris, generisk konkurranse, 2014

	Alle legemidler	Original	Generika
Norge	100,0	100,0	100,0
Sverige	90,4	159,1	82,0
Antall virkestoff	93	87	86

Fra tabellen ser vi at når vi betinger på generisk konkurranse i Sverige, så mis-

ter vi 5 virkestoff i 2014. Dette er C08CA05, G03AC09, G04BE03, J01FA09 og J05AF07. Prisindeksene viser at Sverige er nå 9,6 prosent billigere i 2014 når vi ser på alle legemidler omfattet av trinnprissystemet. Denne indeksen er kun marginalt lavere enn indeksen hvor vi ikke betinget på generisk konkurranse i Sverige (hvor Sverige var 8 prosent billigere). Vi ser også at indeksene for originalprodukt og generika kun er marginalt forskjellig fra indeksene hvor vi ikke betinger på generisk konkurranse i Sverige. Hovedresultatet er derfor ikke sensitivt til om man betinger på generisk konkurranse i Sverige for legemidlene inkludert i trinnprissystemet.

4.7 Prisindeks: Valutakurs

Til slutt har vi sett nærmere på betydningen av valutakurs og om det spiller noen rolle hvordan vi konverterer omsetningen i Sverige til norske kroner. I prisindeksene ovenfor har vi benyttet Statens legemiddelverks fremgangsmåte for å beregne maksimal priser, dvs. at vi har tatt gjennomsnittslig valutakurs i de 6 foregående månedene. Formålet med dette er å "glatte ut" kortsiktige valutakurssvingninger. Et alternativ er imidlertid å benytte løpende valutakurser, og for hver måned konvertere omsetningen i Sverige til norske kroner ved bruk av denne månedens (gjennomsnittlige) valutakurs. I tabellen nedenfor rapporterer vi prisindeksene for alle legemidler omfattet av trinnprisregulering i Norge for ulike valutakursberegninger.

Tabellen viser kun marginale forskjeller, og vi kan konkludere med at prisindeksene ikke er sensitive til valg av valutakurs, dvs. løpende versus gjennomsnitt av 6 siste måneder. Vi har også inkludert en prisindeks hvor vi bruker valutakursen fra 2013 i beregningen av prisindeksen for 2014. Vi får da en indeks som viser at Sverige ville vært 11,4 prosent billigere i 2014 om valutakursen ikke hadde endret seg i perioden. Dette er konsistent med at den norske kronen har svekket seg ovenfor den svenske kronen fra 2013 til 2014.

Tabell 9. Prisindeks, trinnpris, alle legemidler, valutakurs

	2014	2013
Norge	100,0	100,0
Sverige, gjennomsnitt 6 mnd.	92,1	95,9
Sverige, løpende	92,0	98,1
Sverige, fjorårets valutakurs	88,6	—
Antall virkestoff	98	88

Kapittel 5

Legemidler utenfor trinnprissystemet

I dette kapitlet ser vi nærmere på de mest solgte legemidlene utenfor trinnprissystemet. Vi hadde i utgangspunktet de 100 mest solgte virkestoffene på det norske markedet i 2014. 20 av disse virkestoffene var inkludert i trinnprissystemet, slik at vi sitter igjen med et utvalg på de 80 mest solgte virkestoff på det norske markedet. Dette utvalget består i stor grad av virkestoff som er under patentbeskyttelse, men inkluderer også 18 virkestoff med generisk konkurranse i Norge som ikke er omfattet av trinnprissystemet. Prisindeksene vil derfor gi et bilde på prisforskjellene for patentsegmentet, men også for generikasegmentet utenfor trinnprisreguleringen.

5.1 Utvalg av virkestoff

Vi har som nevnt et utvalg bestående av de 80 mest solgte virkestoffene på det norske markedet i 2014 som ikke var omfattet av trinnprissystemet. Dataene er av tilsvarende format som for legemidlene innenfor trinnprissystemet, men for dette utvalget må vi ekskludere flere (17) virkestoff på grunn av mangelfull informasjon i enten Norge eller Sverige. I de norske dataene mangler følgende syv virkestoff infor-

masjon om omsetning i DDD; G02BA03, J06BA01, J06BA02, L02BB04, M03AX01, S01AA01 og S01LA05. Videre har følgende fire virkestoff ingen omsetning i Sverige; A11EA, A12AX, C09DX01 og L01XC11. Til slutt mangler vi informasjon om omsetning i DDD i Sverige for følgende seks virkestoff; L01XC02, L01XC03, L01XC07, L01XE01, L01XE10 og L01XX32. Av de 80 er det dermed 63 virkestoff som brukes i analysene. En fullstendig oversikt over virkestoff i utvalget er gitt i tabell A2 i appendikset som også inkluderer informasjon om priser, volum, osv.

Tabell 10 nedenfor gir en beskrivelse av antall (unike) pakker i datasettet. Vi ser fra tabellen at det er vesentlige forskjeller mellom Norge og Sverige. Totalt antall pakker er nesten tre ganger så høyt for Sverige som for Norge. En viktig årsak til dette er parallellimport som har et betydelig større omfang i Sverige enn i Norge. Det er også vesentlig flere pakker av generika i Sverige enn i Norge.

Tabell 10. Antall unike pakker (varenummer),
legemidler utenom trinnpris (andeler i parentes)

	Norge		Sverige	
	2013	2014	2013	2014
Original	438	443	518	545
	(64, 6)	(62, 6)	(32, 0)	(32, 1)
Parallellimport	48	47	651	695
	(7, 1)	(6, 6)	(40, 2)	(40, 9)
Generika	192	218	449	459
	(28, 3)	(30, 8)	(27, 8)	(27, 0)
Totalt	678	708	1618	1699
	(100, 0)	(100, 0)	(100, 0)	(100, 0)

5.2 Deskriptiv beskrivelse

I tabell 11 gir vi en deskriptiv beskrivelse av datasettet i form av volum og priser, samt hvordan salget fordeler seg mellom ulike produktvarianter.

Tabell 11. Beskrivelse av legemidler utenom trinnpris, 2013 og 2014.

(standardavvik i parentes)

	Norge		Sverige	
	2013	2014	2013	2014
Omsetning DDD ¹	6, 69 (9, 46)	6, 76 (9, 75)	10, 93 (18, 87)	10, 91 (18, 97)
Vektet AUP	208, 09 (608, 99)	211, 08 (599, 83)	237, 83 (662, 11)	247, 09 (674, 88)
Uvektet AUP	223, 70 (639, 05)	228, 32 (628, 94)	258, 13 (691, 75)	281, 36 (741, 83)
Max AUP	291, 71 (776, 28)	298, 52 (752, 84)	364, 25 (892, 99)	462, 91 (1212, 53)
Min AUP	180, 67 (550, 82)	182, 88 (560, 09)	195, 68 (579, 60)	205, 60 (610, 01)
Andel ORG	0, 876	0, 881	0, 602	0, 610
Andel GEN	0, 093	0, 091	0, 133	0, 141
Andel PI	0, 031	0, 028	0, 265	0, 249
Andel tabletter	0, 377	0, 378	0, 380	0, 382
Andel injeksjon	0, 292	0, 284	0, 293	0, 284
Antall virkestoff	61	63	61	63

¹Kvantum er i 1.000.000 DDD.

Fra tabellen ser vi at omsetning (målt i DDD) også for denne gruppen er høyere i Sverige enn i Norge og ganske stabil i perioden. Forskjellen er imidlertid mindre enn for legemidlene under trinnprissystemet (se tabell 2). Både de vektete og uvektede gjennomsnittsprisene (per DDD) er vesentlig lavere i Norge enn i Sverige for begge år. Prisspredningen (forskjellen mellom max AUP og min AUP) er noe større i Sverige, men vi ser at Norge har noe lavere min AUP. Videre ser vi at markedsandelen til originalproduktet for dette utvalget av legemidler er som forventet betydelig høyere enn for trinnprissegmentet. I 2014 hadde originalprodukt 88 prosent markedsandel, mens i Sverige er andelen 60 prosent. Derimot har parallellimport en betydelig høyere andel av markedet i Sverige enn i Norge, noe som indikerer at prisnivået på originalprodukter er lavere i Norge grunnet maksimalprisreguleringen. Generika har naturlig nok en liten andel av markedet for dette utvalget, noe som skyldes at flere av virkestoffene fremdeles har patentbeskyttelse og dermed fravær av generisk konkurranse (se tabell A2). Til slutt merker vi oss at andelen tabletter er betydelig lavere og andelen injeksjoner høyere enn for legemidlene omfattet av trinnprissystemet. Det viktigste er imidlertid at fordeling av tabletter og injeksjoner er relativt lik mellom Norge og Sverige.

5.3 Prisindeks: Alle legemidler

I tabellen nedenfor rapporterer vi prisindekser for de mest omsatte legemidlene utenom trinnprissystemet. Som nevnt ovenfor har vi et utvalg bestående av 63 virkestoff i 2014 og 61 virkestoff i 2013. Resultatene viser at for denne gruppen legemidler så er Sverige ca. 27 prosent dyrere enn Norge i perioden. Dette kan skyldes effektiv pristakregulering i Norge. I Sverige var salget av parallellimport relativt høyt, noe som indikerer et relativt høyt prisnivå på originalprodukter. Prisindeksene er konsistent med de deskriptive tallene rapportert i tabell 11.

Tabell 12. Prisindekser, virkestoff utenfor trinnpris, alle legemidler

	2014	2013
Norge	100,0	100,0
Sverige	127,3	126,9
Antall virkestoff	63	61

5.4 Prisindeks: Generisk konkurranse

De fleste av virkestoffene i denne gruppen er under patentbeskyttelse og har ikke generisk konkurranse. Det er imidlertid noen virkestoff med generisk konkurranse som ikke er inkludert i trinnprissystemet. I tabellen nedenfor rapporterer vi prisindeksene for de virkestoff som har generisk konkurranse i både Norge og Sverige i utvalget.

Tabell 13. Prisindekser, virkestoff utenfor trinnpris, generisk konkurranse

	2014	2013
Norge	100,0	100,0
Sverige	117,6	123,6
Antall virkestoff	15	16

Tabellen viser noe overraskende at Sverige har 17,6 prosent høyere priser i 2014 og 23,6 prosent høyere priser i 2013. Det er imidlertid vanskelig å trekke noen generelle konklusjoner siden utvalget av virkestoff er begrenset og kan bestå av en selektert gruppe legemidler.

Kapittel 6

Konklusjon

I denne studien har vi sammenlignet priser på legemidler mellom Norge og Sverige for perioden 2013 og 2014. Basert på volumveide gjennomsnittspriser per DDD på virkestoffnivå har vi beregnet ulike prisindekser med utgangspunkt i norske konsumvekter. Hovedresultatet er at Norge er noe dyrere enn Sverige for legemidler omfattet av trinnprissystemet, mens for legemidler utenfor trinnprissystemet er Sverige vesentlig dyrere. Konklusjonen er derfor at om man importerer det svenske prisnivået, vil man få reduserte legemiddelutgifter i trinnprissegmentet, men økte utgifter for salget utenfor trinnprissystemet. I tabellen nedenfor kvantifiserer vi kostnadseffektene basert på faktisk omsetning i datasettet for Norge for de ulike segmentene, samt at vi rapporterer prisindeksen og kostnadseffekten for hele utvalget av virkestoff.

Tabellen viser at om vi importerer svenske priser vil vi spare ca. 250 millioner NOK for salget innenfor trinnprissystemet, mens legemiddelutgiftene vil øke med ca. 1,95 milliarder NOK for salget utenfor trinnprissystemet. Når vi beregner prisindeksen for hele utvalget, så får vi at Sverige er 15,5 prosent dyrere enn Norge, noe som vil gi en nettoøkning i legemiddelutgifter på nesten 1,6 mrd. NOK ved import av svensk prisnivå. Grunnen til at dette tallet er noe lavere en summen av trinnpris- og ikke-trinnpris-segmentene (som er på 1,7 mrd. NOK), er at også

konsumvektene endres ved beregningen av en samlet indeks for hele utvalget.

Tabell 14. Kostnadseffekter ved import av svensk prisnivå, 2014.

	Pris- indeks	Antall virkestoff	Omsetning (mrd.)	Kostnadsendring (mrd.)
Trinnpris	92,1	98	3,12	-0,25
Ikke trinnpris	127,3	63	7,12	1,95
Alle	115,5	161	10,24	1,59

Vi vil imidlertid understreke at disse anslagene på kostnadseffekter må tolkes med varsomhet. Beregningene forutsetter at man kan importere svenske priser uten at dette påvirker konsumet av legemidler, noe som selvfølgelig ikke er en realistisk antakelse. Det er heller ikke realistisk å anta at man direkte kan importere et svensk prisnivå. Hvordan skulle dette skje? Et mulig svar er at svensk prisnivå kan oppnås ved å velge en tilsvarende regulering av markedet som i Sverige. Men å anta at dette vil resultere i et tilsvarende prisnivå, f.eks. på trinnprissegmentet, er normalt ikke rimelig ettersom priser og salg vil avhenge av markedsdynamikk og aktørenes prisingstrategier. Å simulere kostnadseffekter av å endre reguleringen i Norge er krevende og en slik analyse må ta hensyn til responser på både tilbuds- og etterspørselssiden, noe som definitivt ikke er innenfor rammen for denne rapporten.

Referanseliste

Apotek og legemidler 2015, Apotekforeningen, Oslo.

Brekke KR, Holmås TH, 2012. Prices of Pharmaceuticals: a Comparison of Prescription Drug Prices in Sweden with Nine European Countries. SNF-rapport 01/12, Samfunns- og næringslivsforskning, Bergen.

Brekke KR, Holmås TH, Straume OR, 2011. Comparing Pharmaceutical Prices in Europe. SNF-rapport 11/11, Samfunns- og næringslivsforskning, Bergen.

Brekke KR, Holmås TH, Straume OR, 2010. Are Pharmaceuticals Still Inexpensive in Norway? SNF-rapport 08/10, Samfunns- og næringslivsforskning, Bergen.

Brekke KR, Holmås TH, Straume OR, 2009. Er legemidler fremdeles billig i Norge? SNF-rapport 06/09, Samfunns- og næringslivsforskning, Bergen.

Brekke KR, Holmås TH, Straume OR, 2008. Er legemidler billig i Norge? SNF-rapport 05/08, Samfunns- og næringslivsforskning, Bergen.

Oslo Economics, 2012. Priser på byttbare legemidler i Norge sammenlignet med Sverige og Danmark, Oslo.

TLV, 2014. Internasjonell prisjämförelse av läkemedel – En analys av svenska läkemedelspriser i förhållande till 15 europeiska länder. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Stockholm.

Appendiks

Tabell A1. Oversikt over tinnprisvirkestoff med omsetning i Norge og Sverige i 2014

ATC-kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnpris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
A02BA02	Norge	12	12	7.028	0.540	0.460	0	0.909	0.091	1.800	6.442
A02BA02	Sverige	12	12	2.597	0.214	0.786	0	0.950	0.020	2.904	8.986
A02BC01	Norge	12	12	11.685	0.306	0.694	0	0.241	0	2.906	3.720
A02BC01	Sverige	12	12	155.442	0.018	0.982	0	0.083	0	0.706	2.717
A02BC02	Norge	12	12	33.614	0.933	0.067	0	0.806	0.194	2.214	8.193
A02BC02	Sverige	12	12	5.251	0.061	0.939	0	0.966	0.034	1.612	5.741
A02BC03	Norge	12	12	10.316	0.020	0.980	0	0.134	0	2.115	3.534
A02BC03	Sverige	12	12	4.557	0.137	0.761	0.101	0.766	0	3.357	4.833
A02BC05	Norge	12	7	36.572	0.598	0.239	0.163	0.816	0.027	3.609	5.461
A02BC05	Sverige	12	7	22.046	0.140	0.858	0.002	0.611	0.028	2.298	7.457
A04AA01	Norge	12	12	0.586	0.676	0.312	0.012	0.670	0.225	46.502	63.817
A04AA01	Sverige	12	12	0.389	0.023	0.930	0.048	0.846	0.121	43.980	85.730
A10BB12	Norge	12	12	14.300	0.401	0.599	0	1	0	0.797	0.981
A10BB12	Sverige	12	12	6.154	0.165	0.835	0	1	0	1.012	1.124
A10BG03	Norge	12	12	0.448	0.064	0.830	0.106	1	0	6.277	10.742
A10BG03	Sverige	12	12	0.972	0.032	0.945	0.022	1	0	0.954	2.311
B01AC04	Norge	12	12	6.873	0.209	0.681	0.110	1	0	3.099	3.893
B01AC04	Sverige	12	12	19.637	0.037	0.963	0	1	0	1.139	2.914
B01AC06	Norge	12	12	122.066	0.386	0.614	0	1	0	0.694	0.696
B01AC06	Sverige	12	12	187.938	0.999	0.001	0	1	0	0.526	1.091
C02AC05	Norge	12	12	2.277	0.127	0.870	0.003	1	0	2.094	2.766
C02AC05	Sverige	12	12	0.838	0.105	0.895	0	1	0	3.466	4.112
C07AB02	Norge	12	12	45.187	0.278	0.722	0	0.951	0.049	2.458	24.632
C07AB02	Sverige	12	12	85.632	0.134	0.866	0	1	0	2.442	5.665
C07AB03	Norge	12	12	7.483	0.236	0.764	0	1	0	0.838	0.995
C07AB03	Sverige	12	12	36.397	0.171	0.829	0	0.924	0	0.831	1.477

ATC-kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnpris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
C07AB07	Norge	12	12	4.877	0.513	0.487	0	1	0	2.848	5.128
C07AB07	Sverige	12	12	28.371	0.040	0.960	0	0.780	0	1.575	6.960
C07AG02	Norge	12	12	4.771	0	1	0	1	0	2.467	4.855
C07AG02	Sverige	12	12	3.870	0.087	0.913	0	1	0	1.812	5.968
C08CA01	Norge	12	12	59.233	0.104	0.894	0.003	1	0	0.702	1.095
C08CA01	Sverige	12	12	154.804	0.023	0.977	0	0.893	0	0.426	1.048
C08CA02	Norge	12	12	7.056	0.110	0.801	0.089	1	0	1.217	1.600
C08CA02	Sverige	12	12	89.188	0.059	0.941	0	1	0	0.680	1.872
C08CA05	Norge	12	1	15.322	0.833	0	0.167	1	0	2.323	3.429
C08CA05	Sverige	12	1	1.696	0.935	0	0.065	1	0	3.719	4.078
C08CA13	Norge	12	12	18.665	0.226	0.774	0	1	0	0.953	1.481
C08CA13	Sverige	12	12	2.995	0.130	0.870	0	1	0	1.597	2.631
C09AA02	Norge	12	12	19.385	0.204	0.796	0	1	0	0.810	1.767
C09AA02	Sverige	12	12	173.911	0.014	0.986	0	1	0	0.485	1.922
C09AA03	Norge	12	12	9.551	0.160	0.840	0	1	0	0.912	1.480
C09AA03	Sverige	12	12	4.240	0.147	0.853	0	1	0	0.919	1.331
C09AA05	Norge	12	12	52.649	0.316	0.684	0	1	0	0.467	0.918
C09AA05	Sverige	12	12	91.959	0.034	0.966	0	0.937	0	0.328	1.228
C09BA02	Norge	12	12	6.201	0.240	0.670	0.090	1	0	1.925	2.464
C09BA02	Sverige	12	12	27.781	0.047	0.953	0	1	0	0.770	1.983
C09BA03	Norge	12	12	4.069	0.155	0.845	0	1	0	1.655	1.893
C09BA03	Sverige	12	12	0.434	0	1	0	1	0	1.257	1.266
C09CA01	Norge	12	12	25.344	0.157	0.843	0	0.915	0	1.141	6.671
C09CA01	Sverige	12	12	95.388	0.005	0.995	0	1	0	0.606	2.304
C09CA03	Norge	12	12	13.651	0.205	0.791	0.005	0.945	0	1.586	3.060
C09CA03	Sverige	12	12	8.153	0.032	0.968	0	0.996	0	0.744	2.583

ATC-kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnpris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
C09CA04	Norge	12	12	8.408	0.198	0.776	0.026	1	0	2.017	2.786
C09CA04	Sverige	12	12	7.035	0.164	0.835	0.001	1	0	0.878	2.330
C09CA06	Norge	12	12	45.783	0.107	0.801	0.092	1	0	1.027	1.920
C09CA06	Sverige	12	12	91.899	0.045	0.948	0.007	0.957	0	0.581	2.016
C09CA07	Norge	12	10	2.550	0.301	0.629	0.070	1	0	2.639	3.644
C09CA07	Sverige	12	10	1.343	0.316	0.674	0.011	0.636	0	2.226	3.688
C09DA01	Norge	12	12	22.099	0.112	0.772	0.115	1	0	1.511	2.085
C09DA01	Sverige	12	12	33.957	0.007	0.993	0	1	0	0.855	1.750
C09DA03	Norge	12	12	8.836	0.207	0.753	0.040	1	0	2.773	3.385
C09DA03	Sverige	12	12	4.180	0.033	0.967	0	1	0	2.049	3.921
C09DA04	Norge	12	12	8.756	0.191	0.790	0.020	1	0	3.013	3.775
C09DA04	Sverige	12	12	3.146	0.170	0.783	0.047	1	0	1.814	2.520
C09DA06	Norge	12	12	18.612	0.202	0.789	0.008	1	0	1.862	2.742
C09DA06	Sverige	12	12	15.068	0.149	0.846	0.006	1	0	1.546	3.902
C09DA07	Norge	12	6	1.191	0.492	0.352	0.156	1	0	5.529	5.985
C09DA07	Sverige	12	6	0.483	0.442	0.422	0.136	1	0	5.404	5.523
C10AA01	Norge	12	12	87.586	0.024	0.956	0.020	1	0	0.775	2.489
C10AA01	Sverige	12	12	153.226	0.002	0.998	0	1	0	0.663	1.934
C10AA03	Norge	12	12	6.214	0.110	0.845	0.045	1	0	2.151	2.987
C10AA03	Sverige	12	12	4.457	0	1	0	1	0	0.939	1.015
C10AA05	Norge	12	12	117.335	0.336	0.664	0	1	0	0.894	2.006
C10AA05	Sverige	12	12	119.054	0.047	0.953	0	1	0	0.768	2.758
D01BA02	Norge	12	12	2.128	0.022	0.978	0	1	0	6.241	8.588
D01BA02	Sverige	12	12	1.978	0.009	0.991	0	1	0	1.589	5.131
G02CB03	Norge	12	12	0.071	1	0	0	1	0	18.954	18.957
G02CB03	Sverige	12	12	0.062	0.402	0.565	0.033	1	0	30.468	42.549

ATC-kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnpris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
G03AC09	Norge	12	8	19.074	1	0	0	1	0	1.299	1.380
G03AC09	Sverige	12	8	45.743	1	0	0	1	0	1.725	1.438
G03FA01	Norge	12	12	8.539	0.721	0.279	0	0.750	0	2.563	3.241
G03FA01	Sverige	12	12	5.374	0.431	0.505	0.064	0.622	0	3.062	3.670
G04BE03	Norge	12	7	1.660	0.449	0.261	0.290	0.947	0	36.109	56.200
G04BE03	Sverige	12	7	3.746	0.818	0	0.182	0.987	0	32.206	58.020
G04CB01	Norge	12	12	4.832	0.162	0.736	0.102	1	0	2.979	3.203
G04CB01	Sverige	12	12	23.955	0.011	0.989	0	1	0	0.811	1.823
J01AA04	Norge	12	12	1.817	0.237	0.763	0	0	0	4.384	5.978
J01AA04	Sverige	12	12	4.708	0.484	0.516	0	0	0	6.362	8.214
J01CA04	Norge	12	12	2.515	0.251	0.749	0	0.339	0	8.533	11.443
J01CA04	Sverige	12	12	2.646	0.013	0.987	0	0.621	0	6.930	11.942
J01CA08	Norge	12	12	3.297	0.631	0.369	0	1	0	11.397	11.179
J01CA08	Sverige	12	12	1.947	0.565	0.435	0	1	0	21.319	19.018
J01FA09	Norge	12	12	0.425	0.458	0.542	0	0.500	0	10.141	15.374
J01FA09	Sverige	12	12	0.150	0.997	0	0.003	0.875	0	20.066	21.883
J01MA02	Norge	12	12	1.151	0.075	0.925	0	0.801	0	12.070	18.761
J01MA02	Sverige	12	12	2.312	0.006	0.994	0	0.945	0	7.600	18.350
J02AC01	Norge	12	12	0.383	0.264	0.731	0.004	0	0	42.192	60.875
J02AC01	Sverige	12	12	0.638	0.023	0.959	0.017	0	0	26.990	52.887
J05AB11	Norge	12	12	0.303	0.997	0.003	0	1	0	51.473	61.303
J05AB11	Sverige	12	12	0.972	0.044	0.945	0.011	1	0	27.390	46.249
J05AF07	Norge	12	2	0.101	0.862	0.138	0	1	0	98.060	96.038
J05AF07	Sverige	12	2	0.226	0.368	0	0.632	0.979	0	123.700	124.085
L02BB03	Norge	12	12	3.779	0.061	0.903	0.036	1	0	6.012	9.367
L02BB03	Sverige	12	12	10.846	0.038	0.962	0	1	0	2.553	4.037

ATC-kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnspris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
L02BG03	Norge	12	12	0.353	0.062	0.848	0.090	1	0	11.371	14.104
L02BG03	Sverige	12	12	2.426	0.049	0.951	0	1	0	1.736	7.459
L02BG04	Norge	12	12	1.947	0.137	0.838	0.025	1	0	9.549	10.527
L02BG04	Sverige	12	12	2.254	0.003	0.997	0	1	0	1.570	4.919
L02BG06	Norge	12	12	0.240	1	0	0	1	0	12.375	12.675
L02BG06	Sverige	12	12	0.435	0.103	0.897	0	1	0	5.727	12.386
L04AA06	Norge	12	12	1.059	0.686	0.314	0	0.504	0	31.152	71.408
L04AA06	Sverige	12	12	1.470	0.511	0.475	0.015	0.585	0	37.692	46.634
M01AB05	Norge	12	12	14.201	0.430	0.570	0	0.607	0.049	2.496	4.526
M01AB05	Sverige	12	12	19.658	0.101	0.899	0	0.838	0.010	2.777	6.128
M01AC06	Norge	12	12	1.437	0	1	0	1	0	1.840	2.991
M01AC06	Sverige	12	12	0.385	0	0.761	0.239	1	0	3.232	4.890
M05BA04	Norge	12	12	15.287	0.067	0.931	0.002	1	0	1.691	2.671
M05BA04	Sverige	12	12	19.079	0.015	0.985	0	0.966	0	1.025	2.627
N02AA01	Norge	12	12	1.516	0.772	0.228	0	0.727	0.162	13.697	29.272
N02AA01	Sverige	12	12	2.160	0.603	0.397	0	0.754	0.135	13.916	26.015
N02AA05	Norge	12	12	3.393	0.363	0.637	0	0.696	0.054	15.089	17.535
N02AA05	Sverige	12	12	4.713	0.480	0.520	0	0.742	0.019	22.431	24.462
N02AA59	Norge	12	4	18.296	0.681	0.319	0	0.708	0	6.474	10.941
N02AA59	Sverige	12	4	25.098	0.717	0.254	0	0.934	0	3.669	5.791
N02AB03	Norge	12	12	2.191	0.127	0.873	0	0.230	0	16.486	180.108
N02AB03	Sverige	12	12	3.585	0.057	0.943	0	0.027	0	10.205	57.614
N02CC01	Norge	12	12	2.908	0.364	0.614	0.022	0.715	0.133	22.157	36.135
N02CC01	Sverige	12	12	4.882	0.080	0.909	0.010	0.602	0.118	12.304	45.319
N02CC03	Norge	12	12	1.267	0.437	0.531	0.032	0.946	0	19.178	17.271
N02CC03	Sverige	12	12	2.064	0.448	0.348	0.204	0.780	0	27.319	22.391

ATC-kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnpris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
N02CC04	Norge	12	12	1.176	1	0	0	1	0	18.581	25.477
N02CC04	Sverige	12	12	0.619	0.303	0.679	0.018	1	0	20.907	31.224
N04BC04	Norge	12	12	1.141	0.961	0.039	0	1	0	10.187	22.623
N04BC04	Sverige	12	12	0.866	0.319	0.674	0.007	1	0	12.655	22.422
N04BC05	Norge	12	12	0.807	0.552	0.448	0	1	0	17.241	22.505
N04BC05	Sverige	12	12	1.835	0.653	0.330	0.018	1	0	24.221	24.857
N04BC06	Norge	12	12	0.020	1	0	0	1	0	14.354	14.510
N04BC06	Sverige	12	12	0.030	0.767	0.233	0	0.698	0	34.157	34.129
N05AE04	Norge	12	12	0.291	0.142	0.831	0.027	0	0.048	17.478	44.001
N05AE04	Sverige	12	12	0.251	0.199	0.779	0.022	0	0	10.115	12.804
N05AH02	Norge	12	12	1.103	0.305	0.694	0	1	0	7.673	9.811
N05AH02	Sverige	12	12	0.588	0.017	0.781	0.202	1	0	13.330	16.986
N05AH03	Norge	12	12	5.439	0.169	0.792	0.039	0.872	0.128	11.303	20.375
N05AH03	Sverige	12	12	5.249	0.078	0.909	0.013	0.838	0.132	5.919	16.146
N05AH04	Norge	12	12	4.114	0.277	0.714	0.009	1	0	15.283	23.350
N05AH04	Sverige	12	12	3.024	0.217	0.430	0.353	1	0	30.626	38.365
N05AX08	Norge	12	12	1.255	0.171	0.636	0.193	0.592	0.366	26.826	37.294
N05AX08	Sverige	12	12	1.833	0.090	0.647	0.263	0.582	0.378	39.073	51.640
N05CF01	Norge	12	12	54.061	0.501	0.499	0	1	0	1.624	2.826
N05CF01	Sverige	12	12	70.260	0.761	0.239	0	1	0	1.150	2.487
N06AB03	Norge	12	12	4.0370	0.103	0.897	0	0.714	0	3.080	3.378
N06AB03	Sverige	12	12	17.391	0.007	0.993	0	0.569	0	1.620	5.644
N06AB04	Norge	12	12	8.032	0.117	0.874	0.009	1	0	1.451	2.336
N06AB04	Sverige	12	12	60.04	0.005	0.995	0	1	0	0.773	2.165
N06AB05	Norge	12	12	5.195	0.824	0.146	0.030	1	0	1.905	2.790
N06AB05	Sverige	12	12	9.590	0.074	0.919	0.007	1	0	1.163	2.908

ATC-kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnpris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
N06AB06	Norge	12	12	13.454	0.794	0.150	0.057	0.923	0	1.677	2.541
N06AB06	Sverige	12	12	77.177	0.043	0.957	0	0.974	0	0.742	3.469
N06AB10	Norge	12	12	37.569	0.059	0.882	0.059	0.946	0	1.553	3.842
N06AB10	Sverige	12	12	21.891	0.316	0.400	0.284	0.987	0	4.608	6.054
N06AX03	Norge	12	12	3.417	1	0	0	1	0	2.520	2.824
N06AX03	Sverige	12	12	1.196	0	1	0	1	0	5.963	6.143
N06AX11	Norge	12	12	9.737	0.954	0.046	0	1	0	2.741	3.053
N06AX11	Sverige	12	12	26.211	0.004	0.996	0	0.988	0	1.622	3.255
N06AX16	Norge	12	12	12.773	0.097	0.903	0	0.065	0	1.954	4.668
N06AX16	Sverige	12	12	28.740	0.002	0.998	0	0.059	0	1.303	6.158
N06DA02	Norge	12	12	2.599	0.033	0.946	0.021	1	0	6.548	8.109
N06DA02	Sverige	12	12	4.193	0.032	0.968	0	1	0	0.884	3.935
N06DA03	Norge	12	12	1.223	0.810	0.189	0.001	0	0	16.527	20.429
N06DA03	Sverige	12	12	1.613	0.480	0.425	0.095	0	0	26.591	28.045
N06DX01	Norge	12	12	1.241	0.345	0.623	0.032	0.942	0	10.490	13.311
N06DX01	Sverige	12	12	2.163	0.281	0.671	0.048	0.957	0	3.520	7.386
N07BC01	Norge	12	12	1.643	0.697	0.302	0.001	1	0	26.967	29.248
N07BC01	Sverige	12	12	0.772	0.007	0.993	0	0	0	15.297	23.229
N07XX02	Norge	12	12	0.074	0.250	0.750	0	1	0	40.693	45.923
N07XX02	Sverige	12	12	0.202	0.037	0.917	0.047	1	0	11.976	18.409
P01BB51	Norge	12	10	0.229	0.888	0.112	0	1	0	59.274	83.487
P01BB51	Sverige	12	10	0.217	0.849	0.151	0	1	0	101.583	96.681
R01AD08	Norge	12	12	3.364	1	0	0	0	0	2.502	2.608
R01AD08	Sverige	12	12	3.457	0.578	0.318	0.104	0	0	3.734	4.067
R01AD09	Norge	12	10	16.675	0.370	0.630	0	0	0	1.952	2.136
R01AD09	Sverige	12	10	33.447	0.393	0.509	0.098	0	0	2.490	3.162

ATC-kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnpris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
R03DC03	Norge	12	12	8.800	0.201	0.700	0.099	0.902	0	2.841	7.140
R03DC03	Sverige	12	12	10.521	0.078	0.921	0.001	0.933	0	1.615	4.988
R06AE07	Norge	12	12	54.070	0.127	0.873	0	0.827	0	0.946	1.917
R06AE07	Sverige	12	12	17.733	0.102	0.898	0	0.929	0	0.712	2.237
R06AX13	Norge	12	12	12.266	0	1	0	1	0	1.123	1.401
R06AX13	Sverige	12	12	14.430	0.011	0.989	0	0.971	0	0.782	2.243
R06AX22	Norge	12	12	2.663	0.507	0.493	0	1	0	1.945	2.296
R06AX22	Sverige	12	12	4.940	0.405	0.595	0	1	0	2.894	3.538
R06AX27	Norge	12	12	26.321	1	0	0	0.810	0	1.301	3.260
R06AX27	Sverige	12	12	34.820	0.267	0.732	0	0.952	0	1.365	2.875
S01ED51	Norge	12	12	9.205	0.686	0.243	0.071	0	0	3.764	4.083
S01ED51	Sverige	12	12	19.838	0.331	0.096	0.573	0	0	6.406	6.434
S01EE01	Norge	12	12	7.040	0.621	0.352	0.027	0	0	2.380	2.812
S01EE01	Sverige	12	12	17.454	0.303	0.697	0	0	0	1.834	2.739

Tabell A2. Oversikt over virkestoff som ikke er på trinnpris

ATC kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnpris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
A07EC02	Norge	12	0	6.674	0.270	0.56	0.17	0.480	0	10.642	15.618
A07EC02	Sverige	12	0	11.297	0.657	0	0.343	0.532	0	11.593	18.821
A10AB05	Norge	12	0	9.749	1	0	0	0	1	7.734	7.471
A10AB05	Sverige	12	0	22.225	0.963	0	0.037	0	1	8.371	8.665
A10AC01	Norge	12	0	12.255	1	0	0	0	1	6.721	5.861
A10AC01	Sverige	12	0	18.625	1	0	0	0	1	6.282	6.012
A10AE04	Norge	12	0	3.934	1	0	0	0	1	11.506	11.430
A10AE04	Sverige	12	0	16.332	0.457	0	0.543	0	0.728	13.292	13.375
A10BA02	Norge	12	0	26.558	0.129	0.871	0	1	0	1.613	1.581
A10BA02	Sverige	12	0	64.601	0.005	0.995	0	1	0	1.392	1.750
A10BX07	Norge	12	0	2.422	1	0	0	0	1	25.518	25.336
A10BX07	Sverige	12	0	4.096	0.157	0	0.843	0	1	30.697	30.728
A16AB04	Norge	12	0	0.010	1	0	0	0	0	3871.303	3943.745
A16AB04	Sverige	12	0	0.006	0.903	0	0.097	0	0	4505.642	4691.656
B01AA03	Norge	12	0	17.023	0.997	0.003	0	1	0	3.126	2.844
B01AA03	Sverige	12	0	39.784	0.856	0.144	0	1	0	2.771	2.758
B01AB04	Norge	12	0	5.239	1	0	0	0	1	11.403	11.423
B01AB04	Sverige	12	0	10.568	0.983	0	0.017	0	1	14.349	17.443
B01AB05	Norge	12	0	5.388	1	0	0	0	1	9.853	9.842
B01AB05	Sverige	12	0	1.203	1	0	0	0	1	14.964	16.330
B01AC24	Norge	12	0	1.927	1	0	0	1	0	19.412	19.631
B01AC24	Sverige	12	0	3.978	0.840	0	0.160	1	0	19.624	19.839
B01AE07	Norge	12	0	5.022	0.994	0	0.006	0	0	15.975	22.285
B01AE07	Sverige	12	0	4.047	0.822	0	0.178	0	0	15.951	20.121
B01AF01	Norge	12	0	10.674	1	0	0	1	0	9.560	16.397
B01AF01	Sverige	12	0	7.954	0.746	0	0.254	1	0	10.316	15.269

ATC kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnpris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
B02BD02	Norge	12	0	0.069	0.974	0	0.026	0	1	2630.976	2618.825
B02BD02	Sverige	12	0	0.178	0.946	0.054	0	0	1	2774.821	2766.112
B03XA02	Norge	12	0	0.841	1	0	0	0	1	63.997	64.623
B03XA02	Sverige	12	0	0.863	0.464	0	0.536	0	1	86.264	92.124
C09DB01	Norge	12	0	7.632	1	0	0	1	0	4.893	5.112
C09DB01	Sverige	12	0	0.390	0.406	0	0.594	1	0	8.062	7.913
C10AX09	Norge	12	0	6.674	1	0	0	1	0	9.515	9.771
C10AX09	Sverige	12	0	7.911	0.801	0	0.199	1	0	10.489	10.751
G03AA07	Norge	12	0	40.192	0.684	0.269	0.046	1	0	1.344	1.156
G03AA07	Sverige	12	0	46.025	0.380	0.620	0	1	0	0.771	0.780
G03CA03	Norge	12	0	7.449	0.762	0.238	0	0.207	0	7.884	3.373
G03CA03	Sverige	12	0	21.639	0.743	0.101	0.156	0.377	0	9.284	7.001
G04BD08	Norge	12	0	6.616	0.999	0	0.001	1	0	6.887	7.015
G04BD08	Sverige	12	0	6.736	0.325	0	0.675	1	0	9.241	9.569
G04BE08	Norge	12	0	2.149	1	0	0	1	0	38.462	47.416
G04BE08	Sverige	12	0	2.184	0.360	0	0.640	1	0	59.105	67.192
H01AC01	Norge	12	0	0.833	1	0	0	0	0.602	131.039	130.795
H01AC01	Sverige	12	0	1.400	0.886	0	0.114	0	0.990	147.344	147.481
H01CB02	Norge	12	0	0.237	0.999	0.001	0	0	1	226.815	255.961
H01CB02	Sverige	12	0	0.351	0.993	0.007	0	0	1	277.003	497.134
H03AA01	Norge	12	0	45.239	0.994	0.006	0	1	0	1.103	1.253
H03AA01	Sverige	12	0	82.438	0.987	0.013	0	1	0	1.211	1.474
J01CE02	Norge	12	0	6.644	0.193	0.807	0	0.713	0	5.961	11.378
J01CE02	Sverige	12	0	11.267	0.018	0.982	0	0.833	0	7.907	13.762
J05AR03	Norge	12	0	0.449	1	0	0	1	0	139.725	139.584
J05AR03	Sverige	12	0	0.588	0.489	0	0.511	1	0	178.837	178.808

ATC kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnspris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
J05AR06	Norge	12	0	0.267	1	0	0	1	0	207.706	207.421
J05AR06	Sverige	12	0	0.382	0.399	0	0.601	1	0	263.328	263.515
L02AE03	Norge	12	0	1.607	0.999	0	0.001	0	0	29.756	30.339
L02AE03	Sverige	12	0	0.903	0.084	0	0.916	0	0	38.829	42.158
L02BX03	Norge	12	0	0.151	1	0	0	1	0	820.748	822.022
L02BX03	Sverige	12	0	0.017	1	0	0	1	0	964.278	964.462
L03AA13	Norge	12	0	0.215	1	0	0	0	1	368.471	368.521
L03AA13	Sverige	12	0	0.043	0.985	0	0.015	0	1	438.110	437.691
L03AB07	Norge	12	0	0.461	1	0	0	0	1	112.308	120.133
L03AB07	Sverige	12	0	1.400	0.964	0	0.036	0	1	136.260	160.694
L03AX13	Norge	12	0	0.267	1	0	0	0	1	191.358	191.403
L03AX13	Sverige	12	0	0.311	0.911	0	0.089	0	1	301.577	300.714
L04AA23	Norge	12	0	0.292	1	0	0	0	0	380.643	380.646
L04AA23	Sverige	12	0	0.003	0.633	0	0.367	0	0	480.966	481.709
L04AA27	Norge	12	0	0.325	1	0	0	0	0	432.815	438.751
L04AA27	Sverige	12	0	0.329	0.251	0	0.749	0	0	514.419	515.366
L04AA31	Norge	12	0	0.165	1	0	0	1	0	232.743	233.996
L04AA31	Sverige	8	0	0.010	1	0	0	1	0	283.272	268.062
L04AB01	Norge	12	0	1.540	1	0	0	0	1	255.822	262.414
L04AB01	Sverige	12	0	2.169	0.751	0	0.249	0	1	337.190	353.591
L04AB02	Norge	12	0	2.487	1	0	0	0	0	134.723	128.093
L04AB02	Sverige	12	0	0.205	0.738	0	0.262	0	0	190.902	190.127
L04AB04	Norge	12	0	1.490	1	0	0	0	1	265.246	265.256
L04AB04	Sverige	12	0	2.454	0.999	0	0.001	0	1	351.109	421.487
L04AB05	Norge	12	0	0.699	1	0	0	0	1	131.021	99.778
L04AB05	Sverige	12	0	0.381	0.678	0	0.322	0	1	317.551	316.954

ATC kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnspris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
L04AB06	Norge	12	0	0.614	1	0	0	0	1	206.218	211.707
L04AB06	Sverige	12	0	0.669	0.759	0	0.241	0	1	331.650	326.879
L04AC05	Norge	12	0	0.215	1	0	0	0	1	200.860	192.984
L04AC05	Sverige	12	0	0.219	0.933	0	0.067	0	1	254.944	312.572
L04AD01	Norge	12	0	0.669	1	0	0	0	0	72.713	78.626
L04AD01	Sverige	12	0	0.752	0.202	0.128	0.670	0	0	85.198	86.168
L04AD02	Norge	12	0	0.751	0.838	0.027	0.135	0	0	66.164	114.222
L04AD02	Sverige	12	0	1.588	0.210	0.339	0.451	0	0	104.400	119.146
L04AX04	Norge	12	0	0.050	1	0	0	0	0	1178.649	1838.490
L04AX04	Sverige	12	0	0.140	0.982	0	0.018	0	0	1152.905	2509.375
N02AE01	Norge	12	0	1.050	1	0	0	0.360	0.160	50.150	42.104
N02AE01	Sverige	12	0	2.244	1	0	0	0	0.065	53.722	51.220
N02AX02	Norge	12	0	6.751	0.704	0.296	0	0.752	0	7.265	9.352
N02AX02	Sverige	12	0	15.714	0.053	0.947	0	0.568	0.009	4.669	7.777
N02BE01	Norge	12	0	37.756	0.269	0.731	0	0.441	0	2.235	19.325
N02BE01	Sverige	12	0	94.933	0.896	0.104	0	0.687	0	3.144	19.865
N03AX09	Norge	12	0	7.360	1	0	0	1	0	9.437	40.917
N03AX09	Sverige	12	0	8.147	0.139	0.478	0.383	0.922	0	13.476	21.163
N03AX12	Norge	12	0	4.162	1	0	0	0.296	0	9.695	10.563
N03AX12	Sverige	12	0	5.279	0.026	0.879	0.095	0.276	0	14.023	17.536
N03AX16	Norge	12	0	5.242	0.999	0	0.001	0	0	18.469	23.493
N03AX16	Sverige	12	0	9.514	0.822	0	0.178	0	0	22.094	22.928
N04BA02	Norge	12	0	1.935	0.873	0.118	0.009	0.529	0	25.880	38.670
N04BA02	Sverige	12	0	4.550	0.500	0.232	0.268	0.832	0	32.174	20.022
N05AX12	Norge	12	0	1.267	0.736	0	0.264	0.849	0.075	43.271	56.235
N05AX12	Sverige	12	0	1.824	0.129	0	0.871	0.899	0.044	69.832	76.489

ATC kode	Land	Antall måneder	Måneder trinnspris	Totalt DDD	Andel ORG	Andel GEN	Andel PI	Andel TAB	Andel Inj	Vektet AUP	Uvektet AUP
N05BA01	Norge	12	0	12.458	0.259	0.741	0	0.700	0.050	3.230	12.869
N05BA01	Sverige	12	0	11.385	0	1	0	0.544	0.035	2.768	17.780
N05BA04	Norge	12	0	10.868	1	0	0	1	0	3.394	4.703
N05BA04	Sverige	12	0	8.982	0.558	0.442	0	1	0	5.940	8.134
N05CH01	Norge	12	0	5.589	1	0	0	1	0	5.622	5.622
N05CH01	Sverige	12	0	4.257	0.678	0	0.322	1	0	6.896	6.971
N06BA04	Norge	12	0	13.511	0.971	0.029	0	0.435	0	9.210	12.330
N06BA04	Sverige	12	0	29.684	0.747	0.240	0.013	0.518	0	15.479	17.012
N07BC02	Norge	12	0	3.817	0.052	0.948	0	0.057	0	16.019	23.382
N07BC02	Sverige	12	0	2.555	0.245	0.755	0	0.091	0.009	16.256	37.480
N07XX07	Norge	12	0	0.488	0.046	0	0.954	1	0	108.772	107.403
N07XX07	Sverige	12	0	0.009	0.623	0	0.377	1	0	107.093	107.411
N07XX09	Norge	10	0	0.187	1	0	0	0	0	386.420	564.807
N07XX09	Sverige	10	0	0.127	1	0	0	0	0	377.711	509.756
R03AC02	Norge	12	0	21.028	0.935	0.065	0	0	0	3.040	3.952
R03AC02	Sverige	12	0	17.099	0.366	0.427	0.207	0	0	3.609	5.103
R03AK06	Norge	12	0	20.582	0.998	0.002	0	0	0	11.328	10.810
R03AK06	Sverige	12	0	11.718	0.189	0	0.811	0	0	15.054	14.849
R03AK07	Norge	12	0	15.870	0.998	0.002	0	0	0	12.239	11.765
R03AK07	Sverige	12	0	36.782	0.147	0	0.853	0	0	17.724	17.897
R03BB04	Norge	12	0	11.485	0.844	0	0.156	0	0	11.163	11.175
R03BB04	Sverige	12	0	23.908	0.627	0	0.373	0	0	12.321	12.874